

De Small Business Act (SBA) is het kerninitiatief van de EU op het gebied van mkb-beleid. Het omvat tien beginselen die de uitwerking en uitvoering van beleidslijnen in de Europese Unie en de lidstaten moeten leiden. Deze beginselen staan centraal in de samenstelling van de factsheets. Het eerste hoofdstuk beschrijft het belang en de structuur van mkb-ondernemingen in het land. Hoofdstuk 2 en 3 analyseren voor elk van de mkb-beginselen de positie van het land in vergelijking met het EU-gemiddelde, en hoofdstuk 4 biedt een overzicht van de beleidsontwikkelingen, volgens dezelfde beginselen. Hoofdstuk 5 geeft een voorbeeld van een goede praktijk.

De landenfactsheets dragen ertoe bij dat de uitvoering van de SBA op nationaal niveau kan worden gevolgd. Dit neemt echter niet weg dat de SBA-factsheets geen op zichzelf staande instrumenten zijn. Zij vormen geen allesomvattende beoordeling van het beleid van de lidstaten en moeten worden beschouwd als een **aanvulling op, en geen vervanging van** de beschikbare nationale publicaties. Gelieve de methodologische nota door te nemen alvorens deze SBA-factsheet te lezen.

Informatie over de prestaties van alle landen die bij het initiatief betrokken zijn, evenals alle individuele landenfactsheets, zijn te vinden op:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

1. MKB ondernemingen in Nederland – basiscijfers

Mkb-ondernemingen in Nederland: basiscijfers, niet-financiële bedrijfseconomie, 2008 ramingen

	Ondernemingen			Werkgelegenheid			Meerwaarde		
	Nederland		EU-27	Nederland		EU-27	Nederland		EU-27
	Aantal	Percentage	Percentage	Aantal	Percentage	Percentage	Miljard €	Percentage	Percentage
Micro	484 160	90,0%	91,8%	1 537 007	29,0%	29,7%	53	19,6%	21,0%
Klein	44 616	8,3%	6,9%	1 139 399	21,5%	20,7%	58	21,4%	18,9%
Middelgroot	7 569	1,4%	1,1%	884 055	16,7%	17,0%	58	21,2%	18,0%
Mkb's	536 345	99,7%	99,8%	3 560 461	67,2%	67,4%	169	62,2%	57,9%
Groot	1 353	0,3%	0,2%	1 739 284	32,8%	32,6%	103	37,8%	42,1%
Totaal	537 698	100,0%	100,0%	5 299 745	100,0%	100,0%	273	100,0%	100,0%

Gegevens voor de niet-financiële bedrijfseconomie (NACE, C-I, K).

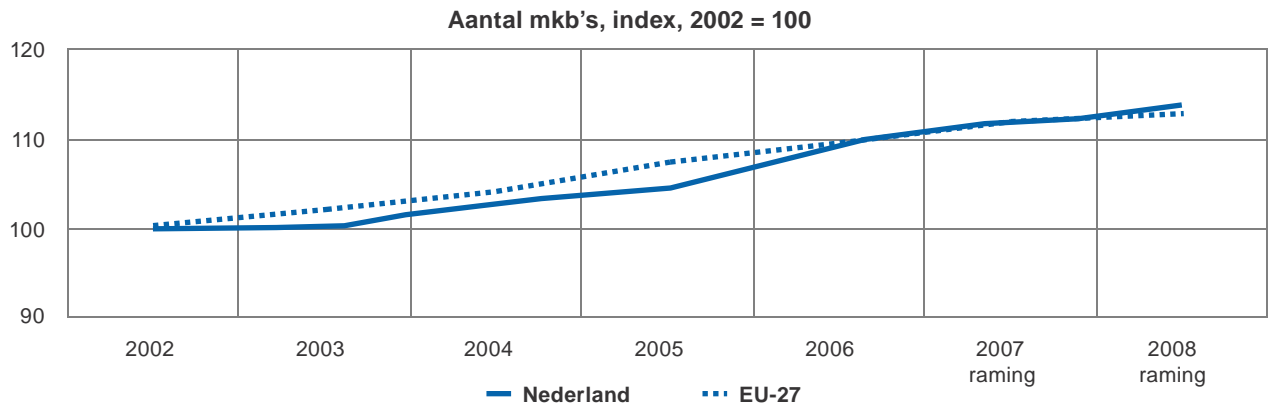
Ramingen afkomstig van EIM Business and Policy Research, op basis van de structurele bedrijfsstatistieken van Eurostat voor 2006.

De MKB-sector¹ in Nederland heeft een relatief kleinschalige structuur, hoewel het percentage micro-ondernemingen iets onder en het percentage kleine ondernemingen iets boven het Europees gemiddelde ligt.

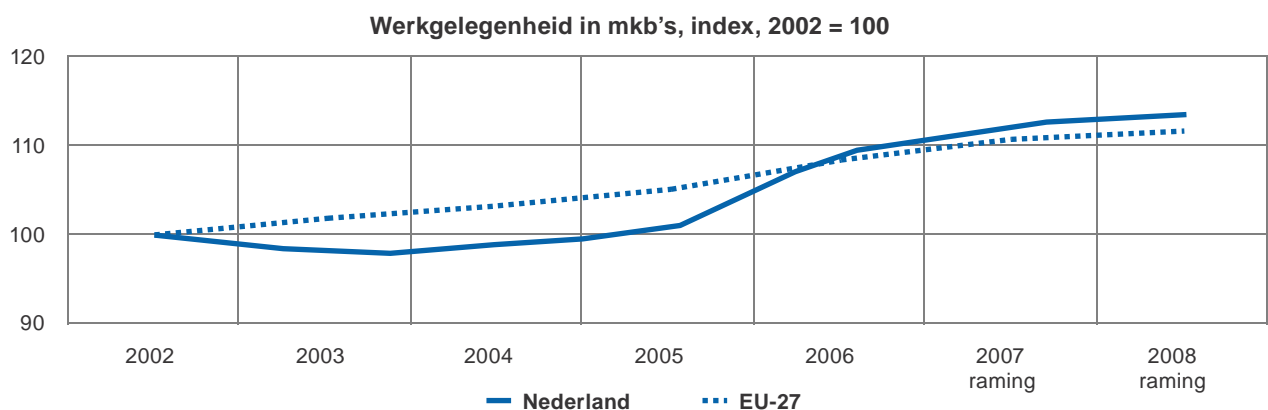
De bijdrage van mkb in de globale Nederlandse economie ligt – in termen van meerwaarde en vergeleken met die in de EU – hoger.

De bijdrage van mkb in de werkgelegenheid is in Nederland gelijk aan het Europees gemiddelde (67%).

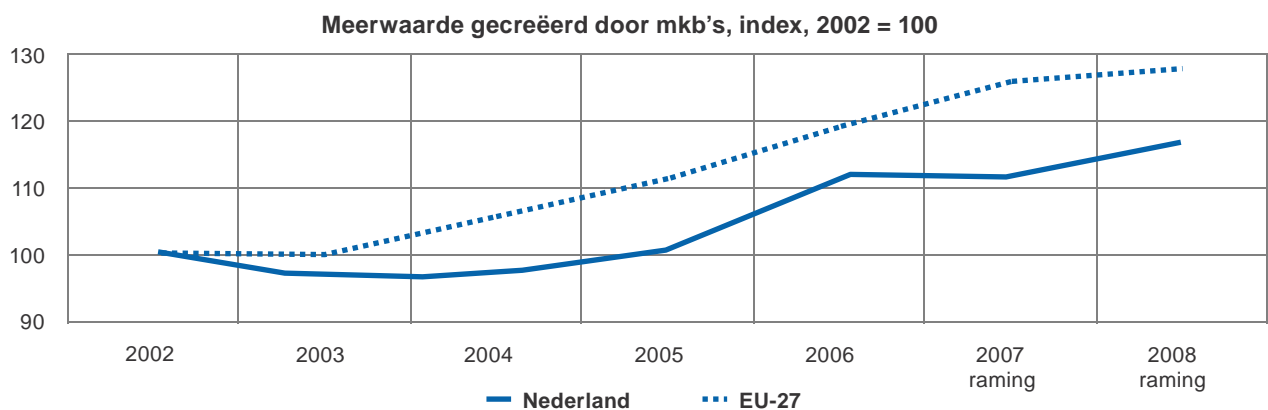
¹ De cijfers in de tabel, die zowel de nationale gegevens als de cijfers voor de EU-27 beslaan, zijn afkomstig van Eurostat SBS 2006, op grond van een raming- en „now-casting” methode, ontwikkeld door EIM Onderzoek voor Bedrijf en Beleid. Voor verdere details verwijzen wij naar de methodologische nota bij de factsheet. Het voordeel van het gebruik van Eurostat-gegevens is dat de statistieken uit verschillende landen zijn geharmoniseerd en dus onderling vergeleken kunnen worden. Het nadeel is dat deze gegevens voor sommige landen verschillen van de door de nationale autoriteiten gepubliceerde gegevens.

Van 2002 tot 2008 is het totale aantal ondernemingen met 13% gestegen, hetgeen overeenstemt met de gemiddelde EU-groei. In de periode 2003-2006 daarentegen lag het aantal mkb iets onder het gemiddelde voor de EU. De nettogroei van het aantal ondernemingen deed zich met name voor in de groep micro-ondernemingen.

In de periode 2002-2008 steeg de werkgelegenheidsgroei van de Nederlandse mkb in totaal met 13%; iets meer dan het EU-gemiddelde (12%). De werkgelegenheid steeg het snelst tussen 2005 en 2007, vooral in micro-ondernemingen en kleine ondernemingen, terwijl ze in de middelgrote ondernemingen in dezelfde periode juist terugliep.

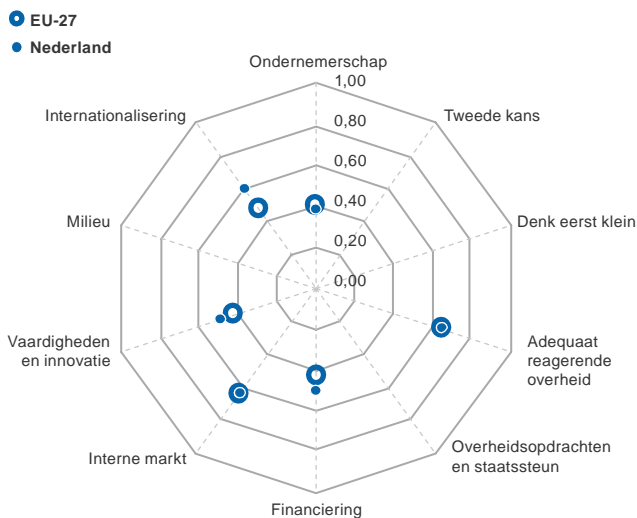

Hoewel de meerwaarde van de mkb schommelde, bedroeg de totale stijging maar 17%, veel minder dan de gemiddelde EU-groei van 28%.

2. Het SBA-profiel van Nederland

Dit hoofdstuk beschrijft de verschillende beginselen van de SBA, en vergelijkt de cijfers voor Nederland met het EU-27-gemiddelde. De analyse maakt een onderscheid tussen twee typen indicatoren: degene die gebruikt werden om een score te berekenen van elk van de SBA-beginselen, en verder enkele indicatoren die interessante informatie verstrekken, maar niet genoeg landen beslaan om in deze berekening te worden opgenomen. Zoals te zien is in het diagram, zijn waarden beschikbaar voor de volgende SBA-beginselen: ondernemerschap, adequaat reagerende overheid, financiering, interne markt, vaardigheden en innovatie, en internationalisering. Op het SBA-gebied van internationalisering scoort Nederland beter dan het gemiddelde voor de EU. De meeste beschikbare gebieden (financiering, een adequaat reagerende overheid, interne markt, en vaardigheden en innovatie) liggen op hetzelfde niveau als het EU-gemiddelde, en slechts één gebied – ondernemerschap – scoort benedengemiddeld. Als bijlage vindt u een beknopte methodologische beschrijving.

I. Ondernemerschap

Over het geheel genomen plaatsen alle beschikbare cijfers voor dit SBA-beginsel Nederland onder het gemiddelde voor de EU-27.

Op het niveau van de individuele indicatoren is het beeld een stuk ingewikkelder, want voor sommige indicatoren doet Nederland het beter dan het EU-gemiddelde (het „percentage burgers dat een onderneming heeft opgestart uit gelegenheid”, de „media-aandacht voor nieuwe ondernemingen” en het „percentage ondernemers uit noodzaak”. Andere, met name ondernemerschapsindexen, volgen het EU-gemiddelde (het „percentage mensen dat een onderneming heeft opgestart” – zowel operationele als niet langer actieve ondernemingen – of dat op het punt staat om een onderneming op te starten, het „percentage bedrijfseigenaren”, het „totale aantal ondernemers”, het „aantal ondernemers uit gelegenheid”, het „totale aantal mannelijke ondernemers” en het „totale aantal vrouwelijke ondernemers”).

² Sommige indicatoren vertonen een negatief verband met het SBA-beginsel. In dit geval is 1 jaar bijvoorbeeld „beter” dan 2 jaar. Vandaar de kwalificatie „hogere”.

Er zijn echter in totaal ook vier indicatoren (de „wens om zich als zelfstandige te vestigen”, de „deelnameratio aan onderwijs in ondernemerschap”, de „mate waarin de schoolopleiding geholpen heeft om een ondernemershouding te ontwikkelen” en de „toekomstige ondernemersindex”) waarop het land minder dan gemiddeld scoort en die derhalve de totale benedengemiddelde score in deze categorie verklaren.

II. Tweede kans

Over het algemeen wijzen de individuele indicatoren op een bovengemiddelde prestatie in deze categorie. Zo scoort Nederland op het gebied van de „kosten in verband met het sluiten van een bedrijf” en het „aantal jaar dat nodig is om een bedrijf te sluiten”² hoger dan de respectieve EU-gemiddelden. Gelijk aan het gemiddelde voor de EU-27 is de „mate van steun voor een tweede kans”.

III. Denk eerst klein

Alle indicatoren in dit segment – de „steun onder mkb voor de huidige regelgeving”, de „tijd die besteed wordt aan administratieve verplichtingen” en het percentage mkb dat melding maakt van „problemen met administratieve regels” zijn gelijk aan het EU-gemiddelde.

IV. Adequaat reagerende overheid

Over het geheel genomen plaatsen de cijfers voor dit SBA-beginsel Nederland op één lijn met het EU-27-gemiddelde. Achter dit resultaat gaan echter zeer uiteenlopende resultaten voor individuele indicatoren schuil.

Eenzijds lijken bovengemiddeld presterende indicatoren zich vooral te concentreren op het gebied van vastgoedregistratie en startersvoorwaarden. Anderzijds leveren de indicatoren die de starre arbeidsregels moeten meten gemengde resultaten op: sommige indicatoren scoren bovengemiddeld („moeite om personeel aan te stellen”,

„starre arbeidstijden”) en andere gemiddeld of zelfs ver onder het gemiddelde (de „moeite om personeel te ontslaan” ligt bijvoorbeeld een stuk onder het gemiddelde voor de EU-27, met een indexwaarde voor Nederland van 70 (op 100) en een EU-gemiddelde van maar 33).

V. Overheidsopdrachten en staatssteun

De „verhouding totale staatssteun voor mkb” ligt onder het EU-27-gemiddelde (5% versus bijna 11% voor de EU).

VI. Financiering

Over het geheel genomen plaatsen de cijfers voor dit SBA-beginsel Nederland op één lijn met het EU-27-gemiddelde. Op dit vlak scoort Nederland op alle indicatoren behalve één gelijk aan of boven het EU-gemiddelde. De best presterende indicatoren behoren niet tot een specifiek subgebied, maar weerspiegelen een verscheidenheid aan financieringsaspecten. Enkele voorbeelden zijn het „geplande deel van de structuurfondsen dat besteed wordt aan het stimuleren van ondernemerschap en mkb in 2007-2013” en de „gemiddelde betalingstermijn” (11 dagen in plaats van 16 voor de EU), de „opname in particuliere kredietregisters”, hetgeen het percentage personen en ondernemingen meet waarvan de betaalgeschiedenis voorhanden is en het „percentage mkb dat problemen heeft om financiering te verkrijgen”. Dit zijn indicatoren waarbij Nederland beter scoort dan het EU-27-gemiddelde. Als er enig thema valt te bespeuren, is het wel de concentratie van bovengemiddelde prestaties op het gebied van betrouwbare betalingspraktijken. De overige indicatoren, met inbegrip van degene die betrekking hebben op durfkapitaal, volgen het EU-gemiddelde. De enige benedengemiddelde score betreft de „opname in openbare kredietregisters”, m.b.t. de historiek van kredietterugbetaling in openbare kredietregisters.

VII. Interne markt

Over het geheel genomen plaatsen de cijfers voor dit SBA-beginsel Nederland op één lijn met het EU-27-gemiddelde. Twee van de drie beleidsindicatoren op dit gebied tonen een bovengemiddelde prestatie (de „gemiddelde omzettingstermijn in maanden voor achterstallige richtlijnen”, het „aantal richtlijnen dat 2 jaar te laat is”). Alleen het percentage omgezette of aangemelde internemarktrichtlijnen is gelijk aan het EU-gemiddelde.

Wat de prestaties betreft, ligt het aandeel van de import uit de EU in de totale import ver onder het EU-27-gemiddelde (het aandeel van de import uit EU in de totale import bedraagt 49% voor Nederland, tegenover een EU-gemiddelde van 67%).

VIII. Vaardigheden en innovatie

Over het geheel genomen plaatsen de cijfers voor dit SBA-beginsel Nederland op één lijn met het EU-27-gemiddelde. Nederlands prestatie op dit punt lijkt vooral gebaseerd te zijn op de toepassing van IT: het „percentage ondernemingen dat het afgelopen kalenderjaar online orders heeft binnengehaald” ligt in Nederland (27%) veel hoger dan het gemiddelde voor de EU (13%). In de hele EU scoort Nederland op een na het hoogst. Het „percentage ondernemingen dat online heeft ingekocht” ligt eveneens boven het EU-gemiddelde. Ook het bovengemiddelde percentage mkb-personeel met een tertiaire opleiding is opvallend.

Anderzijds vertonen alle innovatie-indicatoren slechts EU-gemiddelde prestaties, inclusief het percentage mkb dat innovatieactiviteiten ontwikkelt, het percentage mkb dat in-house innoveert en het percentage mkb dat met anderen samenwerkt. Hetzelfde geldt voor het percentage mkb met nieuwe producten of inkomsten uit nieuwe producten, terwijl het aandeel van de omzet van mkb uit nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten en diensten zelfs benedengemiddeld is. Misschien heeft Nederlands speciale functie als belangrijk handelsknooppunt voor de EU en de rest van de wereld wel een zekere invloed op deze cijfers.

IX. Milieu

Het percentage mkb met omvattende systemen voor energie-efficiëntie is gelijk aan het EU-27-gemiddelde. Het percentage mkb dat simpele maatregelen neemt om energie te besparen is daarentegen lager dan het EU-27-gemiddelde.

X. Internationalisering

Over het geheel genomen doet Nederland het ten aanzien van dit SBA-beginsel beter dan het EU-27-gemiddelde. Dit resultaat lijkt vooral het gevolg te zijn van de beleidsindicatoren, d.i. het „aantal dagen dat nodig is voor de export” en het „aantal dagen dat nodig is om te importeren”; op beide punten scoort Nederland namelijk beter dan het gemiddelde voor de EU. Het beeld wordt iets complexer als we naar de prestatie-indicatoren kijken:

Eenzijds is het aandeel van de omzet uit export in Nederland hoger dan het gemiddelde voor de EU. Bovendien scoren de indicatoren die het percentage mkb met een rechtstreekse export in 2006-2008 en/of het percentage mkb met buitenlandse investeringen in 2006-2008 meten, hoger dan het gemiddelde voor de EU-27.

Anderzijds is het „percentage mkb met inkomsten uit buitenlandse dochterondernemingen en/of joint ventures” en het „percentage mkb met eigen importen in 2006-2008” gelijk aan het EU-27-gemiddelde, terwijl het „percentage in het buitenland gekochte grondstoffen” zelfs lager uitviel dan het EU-27-gemiddelde.

3. Nederland: ontwikkelingen rond de uitvoering van de SBA

Dit hoofdstuk bevat anekdotische bewijzen van de individuele indicatoren op de verschillende SBA-gebieden. Net als in de overige landen is door de gebrekkige gegevens een algemene evaluatie van de vooruitgang van Nederland op de SBA-gebieden op een hoger aggregatieniveau onmogelijk.

I. Ondernemerschap

Nagenoeg alle indicatoren zijn de afgelopen 6-7 jaar vrij stabiel gebleven. Het percentage bedrijfseigenaren was het enige cijfer dat in deze periode een geleidelijke stijging vertoonde, van 10% in 2002 tot 12% in 2007.

II. Tweede kans

De kosten in verband met het sluiten van een bedrijf en het aantal jaren dat nodig is om een bedrijf te sluiten, zijn gelijk gebleven.

III. Denk eerst klein

Voor dit SBA-beginsel waren voor Nederland geen tijdreeksen voor individuele indicatoren beschikbaar.

IV. Adequaat reagerende overheid

Bijna alle indicatoren op dit gebied zijn in de loop der tijd opmerkelijk stabiel gebleven en scoorden consequent hoger dan het EU-gemiddelde, met niettemin enkele indrukwekkende uitzonderingen: de „beschikbaarheid van e-overheidsoplossingen” steeg behoorlijk, want terwijl een paar jaar geleden nog slechts 21% van alle 20 basisdiensten geheel online beschikbaar was, was dit percentage in 2007 al gestegen tot 63%. Ook de indicator „aantal procedures i.v.m. vastgoedregistratie” vertoonde een aanzienlijke verbetering. In 2005 moesten nog 4 procedures worden doorlopen om vastgoed te registreren. In 2006 was dit teruggebracht tot 2, en de daaropvolgende jaren kon dit niveau behouden blijven.

De indicatoren „kosten in verband met het opstarten van een bedrijf” en „aantal procedures om een bedrijf op te starten” zijn beide verbeterd; de eerste daalde van 13,3% in 2004 tot 5,90% in 2009 en de tweede in dezelfde periode van 11 tot 10. De resterende indicatoren waarvoor de afgelopen jaren gegevens beschikbaar zijn, bleven constant.

V. Overheidsopdrachten en staatssteun

De verhouding totale staatssteun voor mkb bleef – ondanks enkele „buitenwaarden” in individuele jaren – constant.

VI. Financiering

De meeste indicatoren op dit gebied bleven stabiel in de tijd en scoorden consequent beter dan het EU-gemiddelde, met slechts een paar uitzonderingen: de indicator „opname in particuliere kredietregisters” is aanzienlijk gestegen. Tussen 2003 en 2009 steeg de opname in particuliere kredietregisters van 65% tot 81%. Anderzijds daalde de score voor de indicator „durfkapitaal in aanloopfase in verhouding tot bbp” en nam het verschil in rente tussen leningen van meer dan EUR 1 miljoen en die daaronder toe van 0,69% in 2004 tot ruim 1,3% in 2009.

VII. Interne markt

Er valt op dit gebied geen duidelijk patroon te bespeuren, want het aandeel van de export naar de EU in de totale export bleef constant, terwijl het aandeel van de import uit de EU in de totale import afnam.

VIII. Vaardigheden en innovatie

De trend op dit gebied wijst duidelijk op een grootschalig gebruik van IT-oplossingen door mkb bij hun activiteiten: het percentage ondernemingen dat het afgelopen kalenderjaar online heeft gekocht of orders heeft geplaatst, is flink gestegen van 20% in 2003 tot 39% in 2008. Tegelijkertijd steeg het percentage ondernemingen dat online orders binnenhaalde van 16% in 2003 tot 27% in 2005. Wat de vaardigheden betreft, is het percentage mkb dat aangaf „e-learning” applicaties te gebruiken voor de training en opleiding van werknemers, eveneens gestegen.

IX. Milieu

Voor dit SBA-beginsel waren voor Nederland geen tijdreeksen voor individuele indicatoren beschikbaar.

X. Internationalisering

De beleidsindicatoren op dit gebied – d.i. het aantal dagen dat nodig is om te importeren en te exporteren – zijn sinds 2006 constant gebleven op elk 6 dagen. Beide scores niettemin veel beter dan de respectieve EU-gemiddelden van dubbel zoveel dagen in elke categorie.

4. Beleidsontwikkelingen 2007-2009

In 2007-2009 ondernam Nederland acties op alle gebieden van de SBA, behalve V. „Overheidsopdrachten en staatssteun”. Sommige acties hebben betrekking op meer dan één SBA-beginsel, maar elke actie wordt toch maar eenmaal genoemd. Wanneer het beleid deel uitmaakt van een pakket, bv. een algemeen hervormingspakket, worden de betrokken elementen ondergebracht bij het meest voor de hand liggende SBA-beginsel. De volgende beleidsontwikkelingen zijn het belangrijkste:

I. Ondernemerschap

In 2008 werd het „Actieprogramma Onderwijs en Ondernemen” gepresenteerd. Tot 2011 is hier voor in totaal EUR 33 miljoen beschikbaar. Het programma wordt uitgevoerd door het overheidsagentschap NL Innovatie, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De volgende initiatieven maken deel uit van dit programma:

- In 2008 werden zes „Centres of Entrepreneurship” in het leven geroepen. Deze centra zijn samenwerkingsverbanden tussen universiteiten en ondernemingen om bv. onder studenten het ondernemerschap te stimuleren. In 2010 zullen 4 tot 6 nieuwe centra worden opgericht.
- In 2009 werd door een ander overheidsagentschap, Senternovem, in samenwerking met Kauffman Foundation, een proefproject gelanceerd waarin studenten uit het hoger onderwijs de gelegenheid kregen om vaardigheden en knowhow voor ondernemerschap op te doen in de Verenigde Staten.
- In 2009 ging het Onderwijs Netwerk Ondernemen (ONO) van start. ONO biedt scholen de gelegenheid een netwerk van scholen en ondernemingen op te zetten en onderwijs in ondernemerschap te stimuleren. Elk netwerk komt in aanmerking voor een subsidie ter hoogte van 75% van de kosten, met een maximum van EUR 150 000.

II. Tweede kans

In november 2007 werd het Voorontwerp Insolventiewet gepresenteerd. De bedoeling is om de Faillissementswet, een wet van 30 september 1893, te vervangen door de Insolventiewet. Een van de grootste veranderingen is dat onder de nieuwe wet:

- Unitaire insolventieprocedures worden ingevoerd. Dit betekent dat elke schuldenaar eenzelfde insolventieprocedure opstart en dat pas tijdens de procedure een keuze zal worden gemaakt tussen liquidatie van het vermogen van de schuldenaar of reorganisatie van de schuldenaar.
- Preferente schuldeisers ontvangen een percentage van hun vordering dat tweemaal zo groot is dan dat van hun concurrente schuldeisers.

III. Denk eerst klein

In 2009 kwamen het ministerie van Economische Zaken, MKB Nederland en de grootste gemeenten overeen de administratieve last voor ondernemers te verlagen. Zo besloten zij de reclamevergunning af te schaffen en MKB Nederland zou bijeenkomsten organiseren om de uitwisseling van ervaringen tussen ondernemers en gemeenten te vereenvoudigen. Ook zou een Bewijs van Goede Dienst worden ingevoerd. Het Bewijs van Goede Dienst wordt verstrekt aan gemeenten die goede diensten leveren op 10 gebieden, zoals klanttevredenheid en de beschikbaarheid van actuele informatie.

Met ingang van het boekjaar 2007 kunnen de jaarlijkse financiële rekeningen van kleine ondernemingen worden opgesteld op basis van boekhoudkundige principes voor belastingdoeleinden. Dit betekent dat de rekeningen ook kunnen worden gebruikt voor de aangifte winstbelasting. Dit vereenvoudigt de verslaggeving voor kleine ondernemingen.

IV. Adequat reagerende overheid

In 2007 werd het Wetsvoorstel vereenvoudiging en flexibilisering bv-recht ingediend. Dit voorstel betreft de afschaffing van een minimumbedrag als startkapitaal (voorheen EUR 18 000), afschaffing van de verplichte regeling die beperkingen stelt aan de verkoop van aandelen (blokkeringsregeling) en afschaffing van de verplichte bankverklaring en accountantsverklaring bij inbreng in natura.

In juli 2007 werd de „Vestigingswet Bedrijven 1954” opgeheven. Deze wet stelde bepaalde eisen aan ondernemingen teneinde de kwaliteit van het ondernemerschap in Nederland te bevorderen.

In januari 2008 trad de nieuwe Handelsregisterwet in werking. Verenigingen van eigenaren, eenmansbedrijven en vrije beroepen moeten zich voortaan ook registreren. De bedoeling is om de administratieve last voor burgers, ondernemingen en organisatie te beperken door slechts eenmaal informatie aan de overheid te verstrekken (in plaats van meerdere malen aan verschillende overheidsinstanties).

In januari 2008 werd het Activiteitenbesluit voor milieubeheer geïntroduceerd. Dankzij dit Besluit is een groot aantal milieuregels gestroomlijnd en samengevoegd.

Om de administratieve last te verlagen, kan de aangifte loonbelasting sinds maart 2008 bij de belastingdienst worden ingediend in XBRL (een computertaal), waardoor de geautomatiseerde uitwisseling van financiële gegevens mogelijk wordt.

Starters hebben gewoonlijk een uittreksel uit het handelsregister nodig om een rekening te kunnen openen. In 2009 zal de Kamer van Koophandel na inschrijving gratis een uittreksel verstrekken. Bovendien zal met ingang van januari 2010 iedereen die bij de Kamer van Koophandel staat ingeschreven, elk jaar automatisch gratis een elektronisch uittreksel ontvangen.

V. Overheidsopdrachten en staatssteun

Voor Nederland waren geen tijdreeksen beschikbaar.

VI. Financiering

In Nederland werden de afgelopen jaren de volgende beleidsinitiatieven genomen:

- Ondernemingen kunnen hun verlies verrekenen met hun winsten uit voorgaande jaren („carry back”) en zo minder belasting betalen. De regering heeft (in het kader van haar crisisbeleid) de „carry back”-regeling tijdelijk verlengd. Een raming van het verlies voor 2008 en 2009 (op basis van een voorlopige jaarrekening) volstaat dus om dit verlies te verrekenen met de winsten uit voorgaande jaren. Dit betekent dat ondernemers die verlies lijden hun te veel betaalde belasting sneller kunnen terugkrijgen. De maatregel begon in januari 2009 en het budget voor deze maatregel bedraagt EUR 130 miljoen.
- In maart 2009 werd een tijdelijke maatregel, de Garantie Ondernemingsfinanciering, ingevoerd. Deze maatregel vergroot het bereik van de Groeifaciliteit. De groeifaciliteit verstrekt 50% garantie op maximaal EUR 5 miljoen risicokapitaal (tijdelijk EUR 25 miljoen) aan mkb. Met de Garantie Ondernemingsfinanciering kunnen alle ondernemingen een garantie van 50% krijgen op maximaal EUR 150 miljoen risicokapitaal. In totaal is er EUR 1,5 miljard beschikbaar voor garanties.
- Het Besluit Borgstelling MKB Kredieten (BBMKB) werd in 2008 uitgebreid. Zie de goede praktijk hieronder.
- Met ingang van juli 2009 kunnen ondernemers besluiten hun btw per kwartaal te betalen in plaats van elke maand. Het gaat hier om een tijdelijke maatregel (2009 en 2010) met een budget van EUR 36 miljoen.
- In 2009 gingen twee proefregelingen van start. In vijf geografische gebieden ontvangen ondernemingen garanties in combinatie met de screening van deelnemers. In de rest van het land worden de Qcredits geïntroduceerd. Dit zijn instellingen die rechtstreeks betrokken zijn bij het screenen van ondernemers en het verstrekken van microkredieten.

VII. Interne markt

In 2009 publiceerde de nationale overheid een folder „De implementatie van de Dienstenrichtlijn – Wat betekent dat voor gemeenten, provincies en waterschappen?”, om de centrale overheden te informeren over wat van hen wordt verwacht op het gebied van de Europese Richtlijn betreffende diensten op de interne markt.

VIII. Vaardigheden en innovatie

In 2008 werd het Programma Groeiversneller opgezet. Dit programma verleent onder andere begeleiding en hoopt 100 ondernemingen bij te staan die over het potentieel en de ambitie beschikken om een aanzienlijke omzetgroei te bewerkstelligen, variërend van een paar miljoen tot minimaal EUR 20 miljoen in 5 jaar. Het programma is een initiatief van het ministerie van Economische Zaken en het Innovatieplatform. In januari 2009 ging het van start met 43 ondernemingen. In 2009 werd het budget voor het programma Milieu & Technologie uitgebreid met EUR 10 miljoen. Het programma steunt mkb in de verwerkende industrie, onder andere met onderzoek naar milieuvriendelijke innovaties. Dankzij het extra budget kunnen tot 2011 ongeveer 250 extra ondernemingen worden gesteund.

In juni 2009 werd de Tijdelijke Kenniswerkersregeling (KWR) geïntroduceerd. Kennisintensieve ondernemingen kunnen hun werknemers voor maximaal 1,5 jaar detacheren naar universiteiten en kennisinstellingen. Ondernemingen en kennisinstellingen ontvangen hiervoor een subsidie. Het budget is EUR 180 miljoen.

De Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk (WBSO) is een fiscale maatregel waarbij de overheid een deel van de kosten subsidieert van met O&O belaste werknemers in alle Nederlandse ondernemingen. Voor het jaar 2009 en 2010 is de fiscale subsidie voor O&O verhoogd met EUR 150 miljoen per jaar.

IX. Milieu

Windmolenparken op het vasteland, zonne-energie, biogasproductie, kleinschalige biomassa – met uitzondering van vloeibare biomassa – en warmtekrachtkoppeling (WKK) zijn de categorieën die voor subsidiëring in aanmerking komen via de Stimuleringsregeling Duurzame Energie (SDE). In 2009 wordt SDE uitgebreid met waterkracht. Met ingang van 2014 zal elk jaar een extra EUR 160 miljoen worden uitgetrokken voor SDE.

X. Internationalisering

In 2009 is de Faciliteit Opkomende Markten (FOM) uitgebreid. Nederlandse ondernemingen kunnen hierin een lening krijgen voor hun dochteronderneming of joint venture. Het maximum is EUR 10 miljoen (voorheen EUR 5 miljoen). FOM-financiering is beschikbaar voor alle lidstaten van de Wereldbank, inclusief de Nederlandse Antillen en Aruba, met uitzondering van hoge inkomenslanden en lidstaten van de EU.

De overheid zal zich beperken tot twee programma's: een voor startende ondernemingen op een buitenlandse markt („prepare2start”) en een voor de positionering van ondernemingen op complexe markten („2g@there”). Het programma prepare2start begon in januari 2009 en verleent begeleiding

en advies bij de opstelling van een internationaliseringsplan. Het doel ervan is de internationalisering van 600 mkb te ondersteunen. Ondernemingen ontvangen een subsidie van 50% van de kosten, met een maximum van EUR 11 500. Vanaf 2009 bedraagt het budget van prepare2start EUR 15 miljoen en van 2g@there EUR 16 miljoen.

De Exportkredietverzekering (EKV) is tijdelijk uitgebreid. EKV biedt nu ook de mogelijkheid om de kredietplafonds te verhogen die door de kredietverzekeraars zijn verlaagd als gevolg van de financiële crisis. Dit is de Tijdelijke Aanvullende Staatskredietverzekering (TASK). TASK loopt van 1 juli 2009 tot 1 december 2009. Het maximumbedrag van de verzekering bedraagt EUR 1 500 miljoen.

5. Goede praktijken

Om de inspanningen van de overheid ter ondersteuning van mkb te illustreren, wordt de statistische informatie in de factsheet aangevuld met een voorbeeld van een goede praktijk in mkb-beleid.

Voorbeeld van een goede praktijk in het Nederlandse mkb-beleid

Titel van de regeling: Besluit Borgstelling MKB Kredieten, BBMKB

Het doel van de borgstellingsregeling is de verstrekking van leningen aan mkb te stimuleren. In november 2008 werd de BBMKB uitgebreid: het aantal borgstellingen werd opgevoerd tot EUR 745 miljoen (EUR 765 miljoen in 2010) en de doelgroep werd uitgebreid van bedrijven met maximaal 100 fte's tot bedrijven met maximaal 250 fte's.

De regeling beslaat momenteel drie faciliteiten:

- De basisfaciliteit verstrekt borgstellingskredieten tot een maximum van EUR 1,5 miljoen. De banken moeten voor hetzelfde bedrag kredieten verstrekken als dat waarvoor de overheid zich borg stelt.
- De startersfaciliteit verstrekt borgstellingskredieten aan ondernemingen die minder dan 5 jaar bestaan. Het maximumbedrag voor starters is EUR 200 000. De banken moeten kredieten verstrekken voor 25% van het bedrag waarvoor de overheid zich borg stelt.
- Faciliteit die borgstellingskredieten verstrekt aan innovatieve ondernemingen. Het maximumbedrag voor starters is EUR 1,5 miljoen. De banken moeten kredieten verstrekken voor 50% van het bedrag waarvoor de overheid zich borg stelt.

In de eerste vier maanden van 2009 werd 722 maal een beroep gedaan op BBMKB, voor een samengevoegd totaal van EUR 162 miljoen. Tussen november 2008 en 12 mei 2009 maakten de banken 210 maal gebruik van de uitbreiding van de BBMKB (18% van de totale aanvragen).

De maatregel is een initiatief van het ministerie van Economische Zaken. Ondernemers kunnen bij een aantal banken in Nederland een BBMKB-aanvraag indienen.

Bijlage I: Geselecteerde SBA-indicatoren voor Nederland

Elke dimensie op het radardiagram in hoofdstuk 2 vertegenwoordigt een van de 10 beginselen van de Small Business Act. Elk beginsel van de SBA omvat de meest recente, beschikbare statistische indicatoren die de waarde voor dat beginsel verklaren. Het diagram lijkt enigszins op dat uit 2008, maar werd aangevuld met extra indicatoren en geactualiseerd met meer recente gegevens. Er is zoveel mogelijk getracht de meest recente gegevens te gebruiken, wat gewoonlijk neerkomt op gegevens uit het jaar 2008. Harmonisering (vergelijkbaarheid tussen landen) was de belangrijkste vereiste voor gebruik van de indicatoren. Daarom zijn de indicatoren afkomstig van verschillende internationale bronnen (zie hieronder), in plaats van nationale statistische instellingen. Daarnaast moet een indicator, om in aanmerking te komen voor een SBA-beginsel, hetzij beschikbaar zijn voor een minimumaantal landen, hetzij een minimumpercentage van mkb-ondernemingen in alle landen beslaan. Verdere details over de toegepaste methodologie vindt u in de methodologische nota op de website van DG Ondernemingen en industrie. Hier wordt tevens een gedetailleerde beschrijving gegeven van alle variabelen en hun bronnen.

Indicator	Meest recente absolute landwaarde	EU-gemiddelde van absolute waarden	Referentiejaar voor landwaarde	Bron
I. ONDERNEMERSCHAP				
1.1 Wens om zich als zelfstandige te vestigen	21,00	30,71	2007	Flash Eurobarometer 192
1.2 Deelnameratio aan onderwijs in ondernemerschap	25,80	32,33	2007	Flash Eurobarometer 192
1.3 Ondernemerschap als gelegenheid	73,00	57,48	2007	Flash Eurobarometer 192
1.4 Percentage mensen dat een nog altijd actieve onderneming is gestart of op het punt staat om een onderneming te starten	22,00	23,72	2007	Flash Eurobarometer 192
1.5 Mate waarin de schoolopleiding geholpen heeft om een ondernemershouding te ontwikkelen (%)	44,60	52,77	2007	Flash Eurobarometer 192
1.9 Overlevingspercentage ondernemingen	n.v.t.	70,94	2005	Eurostat Business Demography database
1.10 Startpercentage ondernemingen	10,23	10,37	2007	Eurostat Business Demography database
1.11 Percentage sterk groeiende ondernemingen (% van totaal)	3,47	4,30	2006	Eurostat
1.12 Percentage bedrijfseigenaren: privésector, met uitzondering van landbouw, jacht, bosbouw en visserij	0,12	0,11	2007	EIM Onderzoek voor Bedrijf en Beleid
1.13 Totale aantal ondernemers	5,20	5,85	2008	Global Entrepreneurship Monitor
1.16 Verhouding ondernemerschap uit gelegenheid/uit noodzaak	9,43	6,24	2008	Global Entrepreneurship Monitor
II. TWEDE KANS				
2.1 Mate van steun voor een tweede kans (% vóór)	80,00	79,80	2007	Flash Eurobarometer over ondernemerschap
2.2 Kosten (% van boedelwaarde) in verband met het sluiten van een bedrijf	4,00	10,72	2009	World Bank Doing Business
2.3 Aantal jaren dat nodig is om een bedrijf te sluiten	1,10	2,09	2009	World Bank Doing Business

Indicator	Meest recente absolute landwaarde	EU-gemiddelde van absolute waarden	Referentiejaar voor landwaarde	Bron
III. DENK EERST KLEIN				
3.1 Steun onder mkb-ondernemingen voor huidige	31,00	34,33	2007	Observatorium van Europese KMO's
3.2 Tijd die besteed wordt aan administratieve verplichtingen (% totale arbeidstijd KMO's)	8,00	7,48	2007	Observatorium van Europese KMO's
3.3 Problemen met administratieve regels	30,50	32,68	2007	Observatorium van Europese KMO's
IV. ADEQUAAT REAGERENDE OVERHEID				
4.1 Aantal dagen dat nodig is om een bedrijf te starten	10,00	17,20	2009	World Bank Doing Business
4.2 Kosten in verband met het starten van een bedrijf (% inkomen per hoofd bevolking)	5,90	5,21	2009	World Bank Doing Business
4.6 Kosten (% vastgoedwaarde) van vastgoedregistratie	6,10	4,54	2009	World Bank Doing Business
4.7 Afdwingen contracten – kosten (% vordering)	24,40	19,80	2009	World Bank Doing Business
4.8 Beschikbaarheid van e-overheidsoplossingen (aanbodzijde) – Online beschikbaarheid e-overheidsoplossingen	63,00	59,48	2007	Eurostat
4.10 Aantal procedures om een bedrijf te starten	6,00	6,16	2009	World Bank Doing Business
4.14 Aantal procedures om een bedrijf te registreren	2,00	5,16	2009	World Bank Doing Business
4.15 Aantal dagen om een bedrijf te registreren	5,00	61,12	2009	World Bank Doing Business
V. OVERHEIDSOPDRACHTEN EN STAATSSTEUN				
5.1 Aandeel van mkb-ondernemingen, in termen van de waarde van	n.v.t.	n.v.t.	2005	Commissieverslag
5.2 Verhouding totale staatssteun voor mkb-ondernemingen	5,00	10,60	2007	Scorebord voor staatssteun
VI. FINANCIERING				
6.1 Durfkapitaal in startfase in verhouding tot bbp	0,02	0,02	2007	EVCA
6.2 Durfkapitaal in aanloopfase in verhouding tot bbp	0,09	0,08	2007	EVCA
6.3 Garanties voor mkb-ondernemingen (in verhouding tot bbp)	n.v.t.	0,24	n.v.t.	Enterprise finance index
6.4 Kredieten verkrijgen: rechtsbescherming (0-10)	6,00	6,64	2009	World Bank Doing Business
6.5 Kredieten verkrijgen: omvang kredietinformatie (0-6)	5,00	4,52	2009	World Bank Doing Business
6.6 Verschil in rente tussen leningen tot EUR 1 miljoen en leningen boven EUR 1 miljoen	1,31	1,00	2009	MFI-rentestatistieken van het ECB
6.9 Gemiddelde betalingstermijn (% gemiddelde contractdagen)	11,00	16,41	2009	Intrum Justitia
6.10 Percentage wanbetalingen (% totaal)	2,50	2,50	2009	Intrum Justitia
6.11 Percentage mkb-ondernemingen dat problemen heeft om financiering te verkrijgen	13,70	21,06	2007	Observatorium van Europese kmo's

Indicator	Meest recente absolute landwaarde	EU-gemiddelde van absolute waarden	Referentiejaar voor landwaarde	Bron
VII. INTERNE MARKT				
7.1	Gemiddelde omzettingstermijn in maanden voor achterstallige richtlijnen – in maanden	7,60	9,86	2008 DG MARKT
7.2	Internemarktrichtlijnen – % omgezet of aangemeld	99,20	98,96	2008 Scorebord van de interne markt
7.3	Aantal richtlijnen dat 2 jaar te laat is	0,00	2,28	2008 Scorebord van de interne markt
7.4	Verhouding binnen de EU exporterende mkb-ondernemingen tot totale aantal mkb-ondernemingen (in termen van aantallen ondernemingen)	n.v.t.	0,03	n.v.t. Eurostat external trade pilot
VIII. VAARDIGHEDEN EN INNOVATIE				
8.1	Percentage ondernemingen dat het afgelopen kalenderjaar online heeft gekocht of orders heeft geplaatst (mkb-ondernemingen: tussen 10-250 werknemers)	39,00	23,52	2008 Eurostat science & technology
8.2	Percentage ondernemingen dat het afgelopen kalenderjaar online orders heeft binnengehaald (mkb-ondernemingen: tussen 10-250 werknemers)	27,00	12,81	2008 Eurostat science & technology
8.3	mkb-ondernemingen die in-house innoveren, als percentage van het totale aantal	27,30	30,33	2006 EUROSTAT, CIS
8.4	Ondernemingen die op organisatorisch of marketinggebied innovaties hebben doorgevoerd, als percentage van het totale aantal mkb-ondernemingen (10-250 werknemers)	18,02	27,28	2006 EUROSTAT, CIS
8.5	Innovatieve mkb-ondernemingen die met andere samenwerken, als percentage van het totale aantal mkb-ondernemingen (10-250 werknemers)	12,50	11,62	2006 EUROSTAT, CIS
8.6	mkb-ondernemingen met innovatieve activiteiten (10-250)	34,50	35,59	2006 EUROSTAT, CIS
8.7	Percentage mkb-ondernemingen met nieuwe producten of inkomsten uit nieuwe producten	65,70	63,77	2007 Observatorium van Europese kmo's
8.8	Aandeel van de omzet van mkb-ondernemingen uit nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten en diensten	9,00	12,30	2007 Observatorium van Europese KMO's
8.9	Percentage mkb-personeel met een tertiaire opleiding	40,00	30,44	2007 Observatorium van Europese KMO's

Indicator	Meest recente absolute landwaarde	EU-gemiddelde van absolute waarden	Referentiejaar voor landwaarde	Bron	
IX. MILIEU					
9.1	Percentage mkb-ondernemingen met omvattende systemen voor energie-efficiëntie	4,00	4,26	2007	Observatorium van Europese KMO's
9.2	Percentage mkb-ondernemingen dat simpele maatregelen neemt om energie te	21,00	28,44	2007	Observatorium van Europese KMO's
X. INTERNATIONALISERING					
10.1	Aandeel van de omzet uit export (% totaal)	8,00	5,58	2006	Observatorium van Europese KMO's
10.2	Percentage mkb-ondernemingen met inkomsten uit buitenlandse dochterondernemingen en/of joint ventures (%)	4,50	4,76	2006	Observatorium van Europese KMO's
10.4	Aantal dagen dat nodig is om te exporteren	6,00	11,25	2009	World Bank Doing Business
10.5	Aantal dagen dat nodig is om te importeren	6,00	13,44	2009	World Bank Doing Business
10.6	Verhouding buiten de EU-27 exporterende mkb-ondernemingen tot totale aantal mkb-ondernemingen (in termen van aantallen ondernemingen)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Eurostat External Trade pilot
10.10	Percentage mkb-ondernemingen met eigen importen in 2006-2008	38,00	39,17	2008	DG ENTR, Studie over de internationalisering van het MKB
10.11	Percentage mkb-ondernemingen met rechtstreekse exporten in 2006-2008	32,76	27,13	2008	DG ENTR, Studie over de internationalisering van het MKB
10.12	Percentage mkb-ondernemingen met buitenlandse investeringen in 2006-2008	6,38	3,68	2008	DG ENTR, Studie over de internationalisering van het MKB

NB: De bovengenoemde groep indicatoren vormt een steekproef van de gegevens die gebruikt werden bij de samenstelling van de radardiagram voor dit land. Voor de berekening van de in de diagram opgekleurde gemiddelden per hoofdstuk zijn de meeste – maar niet alle – bovengenoemde indicatoren gebruikt. Opgemerkt dient te worden dat de waarden niet voor alle indicatoren jaarlijks worden bijgewerkt.